

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE JOIA ȘI DUMINECA	REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : STRADELA SF. SPIRIDON, 3 TELEFON 41/57	REDACTOR-ADMINISTRATOR B. P. RĂDULESCU
-----------------------------------	---	---

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

SUMAR:

Ordinea publică în dreptul internațional privat, de C. N. Busdugan.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II*: Ministerul agriculturii și domeniilor cu Maria B. Grăjdănescu și alții (Lueru judecat.— Dispozitiv.— Considerente.— Compliment necesar). *Observ.* de d-l D. Alexandresco.

Tribunalul județului Tecuci: Vasile V. Mocanu cu Radu Mocanu și alții. (Incompetința *ratione materiae*.— Ridicarea ei pentru prima oară înaintea tribunalului.— Decăderi de drepturi).

Judecătoria ocolului VI București: M. și I. Weissman cu Ministerul de finanțe. (Legea fondului comunal.— Țuică din drojdii de vin.— Alcool taxat).

Ordinea publică în dreptul internațional privat

(URMARE)*

Ce se va întâmpla însă în cazul unei succesiuni imobiliare, sau dacă femeia străină are o ipotecă legală asupra bunurilor imobile ce ar avea copiii lor în România, dispozițiune prevăzută de unele legislațiuni străine? Unii autori, în special Pillet și acei din școala italiană, susțin din toate puterile aplicarea statutului personal. Astfel, în succesiunea imobiliară ar trebui aplicată legea personală a defunctului, iar în cazul de al doilea, legea femeii străine, căci e vorba de drepturi ce au de obiect protecțiunea persoanelor și atârnă de raporturile de familie, materii ce se cărmuesc de statutul personal.

D-l Pillet nu admite chiar, că ar fi necesar ca aceste instituții judiciare să existe în țară, unde va trebui să fie exercitate. Că, astfel, o femeie măritată, străină, ar putea să-și exerciteze ipoteca sa legală asupra imobilelor bărbatului său, situate în o țară, unde, cu toate acestea, un asemenea drept de ipotecă nu este prevăzut de legile ei pentru femeile măritate. Singura restricțiune ce autorul o crede necesară, este publicitatea

ipotecei, ce trebuie să o facă femeia, dacă în țara situațiunii imobilelor ipotecele sunt supuse regimului publicității 1).

Nu împărtășesc în totul în această privință părerea d-lui Pillet și a autorilor ce o susțin; cred că trebuie făcută o distincție între imobilele urbane și cele rurale, distincție ce există în unele țări, iar în România rezultă expres din lege. În ce privește proprietatea imobiliară rurală, la noi, unde ea este considerată ca un drept politic, legea teritorială trebuie să se bucure de o competență exclusivă, o lege străină nu va putea veni să atingă niște reguli edictate anume în interesul siguranței Statului.

Astfel, în timp ce un străin ar putea deveni proprietarul unui imobil urban prin succesiune în România, o femeie măritată ar putea avea o ipotecă legală asupra bunurilor imobiliare urbane ale soțului său situate în România, aceleaș drepturi nu vor putea fi obținute asupra imobilelor rurale; aici vom opune ordinea publică.

Cei mai mulți dintre autori, între cari și Pillet, pun între legile de ordine publică legile zise de credit public.

Aceste legi ar fi, spune d-l Pillet, acelea cari tind să vegheze la siguranța și buna credință în transacțiile cari se fac în o țară. Din aceste legi, fac parte acelea cari se rapoartă la circulația monedelor metalice și fiduciare, la obligațiile impuse comercianților, legile asupra împrumutului cu procente, legile asupra publicității actelor juridice și altele, care tind să asigure creditul public în o țară, precum sunt acelea cari se ocupă de modurile de transmisiune a drepturilor cari își produc efectele lor față cu cei de al treilea. În această categorie intră regula cu privire la prescripția instantanee în materie de posesiunea lucrurilor mobile.

*) V. *Dreptul* No. 79 și 81 din 1915, No. 3, 6 și 12 din 1916. N. R.

1) D. Pillet, *op. cit.*, p. 386—387.

Așă dar, orice tradițiune de lucruri mobile, făcută în România cu bună credință, va transmite deținătorului proprietatea, oricare ar fi statutul personal al părților, între care a avut loc actul. O aplicațiune a acestei regule își are locul și în materie de titluri la purtător, a căror transmisiune se poate operă pe teritoriul român. Se prezintă însă în această materie o dificultate, cu privire la titlurile la purtător pierdute, distruse sau furate, pentru care legea din 26 Ianuarie 1883 face o excepțiune la regula de mai sus, în sensul că proprietarii lor le pot revendică în termen de 10 ani dela publicarea opoziției în *Monitorul oficial* (art. 20).

În acest interval, transmisiunile cari se fac dela mână la mână, nu sunt opozabile proprietarului lor. E chestiunea de a se ști dacă această lege care, incontestabil, e de ordine publică, se aplică în România la toate titlurile, oricare ar fi originea lor, fie române, fie străine, și apoi privește numai transmisiunile făcute în România sau și în străinătate.

Deși legea se ocupă de titlurile la purtător create în România (art. 1), cred însă că o atare lege, prin excelență de ordine publică (conține și sancțiuni penale, art. 18 și 19), se aplică pe teritoriul ce ea prescrie, oricare ar fi originea titlului. În ce privește transmisiunile ce se operează, legea fiind teritorială și deci oprindu-se la fruntăriile țării, nu va trebui să se aplice decât la acele operate pe teritoriul român. Astfel, vom aplică dispozițiunile legii din 1883 titlurilor la purtător române sau străine, ce se vor negocia în România, în urma unui furt sau unei pierderi, și nu le vom aplică titlurilor ce se negociază în o țară străină, supusă unei legislațiuni diferită de a noastră. D-l Pillet, ocupându-se de chestiune, față cu dispozițiunile legii franceze din 15 Iunie 1872, aproape identică cu legea noastră din 1883, combătând părerea admisă de jurisprudența franceză, care întinde legea din 1872 și la valorile franceze negociate în străinătate, se exprimă astfel: «Legea din 1872 tăcând asupra chestiunii, rațiunea ne împune să recurgem la principii spre a o rezolvî. Or, este un principiu universalmente primit astăzi, că transmiterea proprietății unui obiect mobil este cărmuită de legea locului unde această transmisiune se îndeplinește. Se va obiecta oare că titlul la purtător nu este acî decât semnul unei valori? Nu importă nimic, dacă semnul acesta se încorporează atât de bine cu valoarea, în cât aceasta împărtășește soarta celui dintâi, decâteori legea n'a hotărît astfel. Se găsesse câteva deciziuni de jurisprudență, care aplică această doctrină valorilor străine negociate în străinătate (a se vede de exemplu Trib. Seine, 15 Iulie 1885, *Clunet* 85, p. 450), dar ele sunt mult mai rari și această neegalitate nu demonstrează că jurisprudența

a cedat unei preferințe neraționate pentru valorile franceze» 2).

O altă categorie de legi de ordine publică sunt acele privitoare la execuțiunea silită, deci acele legi prin cari se reglementează intervenirea puterii publice, decâteori titularul unui drept se adresează ei spre a obține satisfacerea ce i se datorește.

În aceste legi se cuprind acelea cari se ocupă de urmărirea, de vânzarea bunurilor puse sub supravegherea justiției, de distribuțiunea sumelor provenite din vânzarea lor.

«Aceste legi, spune Pillet, regulează una din atribuțiunile puterii publice, ele formează o parte considerabilă din legile de credit public, nu e nici o îndoială deci ca ele să fie de ordine publică și teritoriale» 3).

În materie de faliment, este controversă în doctrină asupra caracterului său de unitate în relațiunile internaționale. Se pretinde de unii autori că falimentul, din cauza universalității sale, are o tendință către unitate, nu numai din punct de vedere național, dar și internațional, și, ca atare, ar fi de statut personal, că starea falitului se poate asemăna cu aceea a absentului sau a minorului, și că, prin urmare, ca consecință a personalității sale, o hotărîre declarativă de faliment este susceptibilă de a fi executată în străinătate. Cred că această unitate nu poate fi considerată decât din punctul de vedere național, căci deși procedura falimentului are de scop a determină pasivul falimentului și a realiză activul său din care să se satisfacă nu numai creditorii naționali, dar și cei din străinătate, nu e mai puțin adevărat că este o procedură de executare și deci prin eselență teritorială. Astfel sunt teritoriale și prin urmare de ordine publică puterile date de lege sindicului, exproprierea și administrarea patrimoniului falitului, concordatul, moratoriul și, în fine, toate incapacitățile declarate de legea țării unde se declară falimentul. Asupra caracterului falimentului, Pillet și Thaller sunt formali. «Falimentul este deci esențialmente teritorial. Să nu ne grăbim a conchide că în fiecare țară unde falimentele pot să se găsească simultan deschise, nu trebuie ținut nici o socoteală de actele cari se pot petrece în străinătate. Actele regulat îndeplinite sub imperiul legilor teritoriale, sunt, din punctul de vedere internațional, juste. Departe de a le nesocoti, trebuie ținut socoteală de ele în orice loc, și e foarte cu putință ca procedurile unui faliment să vină să modifice rezultatele unui faliment în țară străină» 4).

În aceeaș categorie trebuie puse, după Pillet, și legile fiscale. Aceste legi nu sunt de ordine publică, în sensul de a supune pe străini la toate impozitele, pe cari le

2) Pillet, *op. cit.*, p. 390.

3) Pillet, *op. cit.*, p. 391.

4) Pillet, *op. cit.*, p. 392; Thaller, *Les faillites en droit*, t. II, p. 337, și urm.

plătesc naționali, ci trebuie să se înțeleagă prin ele, că principiul odată stabilit, în virtutea căruia străinii sunt supuși la un impozit, toate regulile cu privire la fixarea și plata acestui impozit, se aplică tuturor străinilor, fără deosebire de naționalitate.

În fine, o altă categorie de legi de ordine publică, cărora trebuie să se supună atât naționali cât și străinii, sunt legile de procedură. Aceste legi sunt teritoriale, căci ele sunt necesare bunului mers al justiției. D-l Pillet mai citează, între aceste legi, regulamentele de poliție, cari au de scop a menține ordinea în un Stat, regulamentele administrative relative la serviciile ce Statul gerează în socoteala cetățenilor, precum poștele, telegraful. «Fie care din aceste legi nu reprezintă nici un principiu mare de justiție sau de umanitate: privită în particular, ea apare ca având o importanță foarte mediocră, și trebuie considerate în totalitatea lor, pentru a vedea că ele constituiesc unul din rezorturile necesare ale vieții unei națiuni. Dar ceea ce trebuie observat, este că aceste legi tind pur și simplu spre o oarecare ordine, a cărei necesitate nu face nici o îndoială. Ce reprezintă, de exemplu, o ordonanță de poliție sau o regulă de procedură? De sigur nimic neatacabil în sine și nediscutabil, dar dacă conținutul unor asemenea ordonanțe sau reguli poate varia aproape la infinit, se poate vedea cel puțin că trebuie ca asemenea ordonanțe să existe, că nu se pot nesocoti în nici o societate organizată. Acestea sunt, prin urmare, legi care nu sunt făcute decât pentru a face să domnească ordinea în interesul public, sunt deci în cel mai mare grad legi de ordine publică»⁵⁾

Mai înainte de a intra în examinarea mai amănunțită a materiei ce mi-am propus a trata, față cu dispozițiile consacrate în această privință de legislația noastră, nu cred de prisos a insista încă asupra chestiunii vorbită în trecut la începutul acestui studiu, că credem cu totul neîntemeată, împreună cu d-l Pillet, distincțiunea ce se face de mare parte a doctrinei, având ca adepți mai principali pe Weiss, Despagnet, Brocher, între legi de ordine publică internațională și legi de ordine publică internă, cele d'întâi fiind opuse celor din urmă, prin aceea că ele sunt obligatorii nu numai pentru naționali, dar și pentru străini, pe când cele din urmă se aplică în fiecare țară numai naționalilor.

Această distincțiune este întemeată pe ideia, că se consideră ca fiind de ordine publică toate legile cu ca-

racter obligatoriu, ceea ce nu este riguros exact, căci multe din aceste legi, după cum foarte bine recunoaște Pillet, n'au de obiect a stabili o ordine, adică un aranjament regulat, sistematic și general.

Așă, de exemplu, legile asupra incapacităților, deși tind a contraveni ordinii generale stabilită într'un Stat, asigurându-se unei anumite categorii de persoane o situație privilegiată, sunt totuși legi de ordine publică internă. «Trebuie deci reținută această idee, ne spune Pillet, că nu există decât o singură categorie de legi, care merită numele de legi de ordine publică. Acestea sunt acele, al căror scop social este de a realiza o ordine necesară, un aranjament fix și invariabil, aranjament căruia trebuie să se supună străinii, ca și naționali. Acestea sunt numite legi de ordine publică internațională; această denumire a avut inconvenientul de a face să se creadă, că ar putea fi o ordine publică internațională deosebită de ordinea publică națională. Mai departe, autorul insistând asupra acestui punct, argumentează astfel: «Din aceea că fiecare Stat este exclusiv responsabil de menținerea ordinii publice pe teritoriul său, rezultă că este cu totul incompetent, în ceea ce privește menținerea ordinii publice pe teritoriul altui Stat. El nu trebuie să se amestece, nici să facă a prevala acolo propriile sale legi, nici de a corijă ceea ce a putut fi făcut ca contrar noțiunii sale proprii de ordine publică, dacă, cu toate acestea, ordinea publică a poprii sale țări nu este interesată în afacere. Aceasta este o consecință a independenței care aparține fiecărui Stat în îndeplinirea funcțiunilor sale de suveran. Ea nu suferă excepțiune decât în cazurile, când națiunile civilizate se unesc în un fel de cruciadă, destinată a face să prevaleze în toate locurile anumite principii găsite de ele necesare binelui umanității, precum este suprimarea traficului albilor și libertatea cultului. În asemenea caz, încă este nevoie de convențiuni exprese»⁶⁾.

Este, prin urmare, fără temei juridic și lipsită de orice logică distincțiunea, ce se face de autorii citați mai sus, între o ordine publică generală, aplicabilă tuturor țărilor, și o altă ordine publică particulară fiecărui Stat în parte. Nu avem, precum am mai spus, decât o singură ordine publică, aplicabilă deopotrivă, atât străinilor, cât și naționalilor, în fiecare țară. După Pillet, dreptul internațional nu poate interveni în raporturile de drept dintre națiuni decât în următoarele

5) Pillet, *op. cit.*, p. 394.

6) Pillet, *op. cit.*, p. 396.

două cazuri: 1° el autoriză de sigur Statul a refuză orice autoritate pe teritoriul său actelor petrecute în țară străină, conform ordinii publice locale, dacă consecințele ce se pot trage din aceste acte sunt contrarii ordinii publice acestui Stat; 2° el obligă pe fiecare Stat să considere de nul efect actele contrarii ordinii publice a țării în care au fost făcute, chiar când nimic, în aceste acte, n'ar atinge ordinea publică a teritoriului pe care sunt învocate.

(Va urmă).

C. N. BUSDUGAN

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 20 Noembrie 1915

Președința d-lui V. Râmniceanu, președinte

Ministerul agriculturii și domeniilor cu Maria B. Grăjdănescu și alții

LUCRU JUDECAT. — DISPOZITIV. — CONSIDERENTE. — COMPLIMENT NECESAR. — ART. 1201 C. CIV.

Autoritatea lucrului judecat nu aparține exclusiv dispozitivului, căci motivele au puterea unei hotărâri, oridecâteori ele sunt strâns legate de dispozitiv, când adică sunt complimentul lui necesar.

Prin urmare, Curtea de apel dă o decizie nemotivată când ține seamă numai de dispozitivul hotărârii ce se invoacă și nu examinează și motivele cari sunt necesare pentru susținerea aceluși dispozitiv.

No. 296. — Casată, în urma recursului făcut de Ministerul agriculturii și domeniilor, decizia Curții de apel din București, secția II, No. 27 din 1915, în proces cu Maria B. Grăjdănescu și alții.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier I. Cerkez; d-l avocat Cesar Parteniu, pentru recurent, în desvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați Th. Seimeanu și M. Oprescu, pentru intimați, în combateri; d-l procuror M. Vidrașcu, în concluziuni, pentru admiterea recursului.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea principiului că autoritatea lucrului judecat nu se întinde numai la acele cuprinse în dispozitiv, ci și la considerentele ce sunt în strânsă legătură cu dispozitivul. Nemotivare, greșită interpretare a art. 372 pr. civ. Am arătat Curții că decizia No. 127 din 1878, dată la judecarea contestației asupra executării deciziei No. 39 din 1851, nu face decât să lămurească înțelesul acestei din urmă decizii; că, prin urmare, o cuprinde în mod implicit, de unde rezultă că executarea ei comportă în mod necesar executarea deciziei No. 39 din 1851, dat fiind mai ales principiul că autoritatea lucrului judecat se întinde nu numai la cele cuprinse în dispozitiv, ci și la considerente, cari sunt în strânsă legătură cu dispozitivul. În consecință, am susținut la Curte că or-

dinul de executare dat prin adresa No. 8110 din 30 August 1878, pentru decizia No. 127 din 1878, eră suficient și valabil, pentru ca executându-se decizia No. 127, să se execute — cum s'a făcut în speță — linia de hotar, prevăzută în decizia No. 39 din 1851 și precizată și confirmată de decizia No. 127 din 1879. Curtea totuș, admite contestația, declarând că nu sunt îndeplinite dispozițiunile art. 372 pr. civ. și pentru decizia No. 39 din 1851, fără a motivă de ce ar mai fi necesar ordinul de executare a deciziei No. 39 din 1851, când ea e cuprinsă în decizia No. 127 din 1878, pentru care Curtea constată că există ordin de executare».

Considerând că, din deciziunea supusă recursului, se constată că hotarul între moșia Velea sau Nebuna și moșiile Copacii și Rușii lui Asan, s'a determinat prin deciziunea cu No. 39 din 1851, întărită cu decret domnesc și executată în anul 1852 de supleantul tribunalului, care a pus semne de hotar pe fața pământului în punctul dela Lacul cu Grăsuni, de acî linie dreaptă la Lacul Seci și de acî în punctul dela Lacul cu Păr; că stăpânirea s'a urmat prin aceste semne până în anul 1878, când Grăjdănescu devenind proprietarul moșiilor Rușii lui Asan și Copaciu, a cerut din nou executarea deciziunii No. 39 din 1851, care s'a și efectuat de supleantul tribunalului Vlașca, împreună cu inginerul C. N. Râmniceanu, încheind actul de executare din Mai 1878, prin care în loc să tragă hotarul prin cele trei puncte arătate, a tras o linie dreaptă din punctul Lacul cu Grăsuni la Lacul cu Păr sau Țipirig, lăsând la o parte punctul dela Lacul Seci; că Statul, în urma secularizării, ca proprietar al moșiei Velea sau Nebuna, a făcut contestațiune, pe care Curtea de apel a admis-o, prin deciziunea No. 127 din 1878, și a anulat actul de executare; că, această deciziune rămânând definitivă prin respingerea recursului, după cererea Statului, a fost trimisă de Curte spre executare la tribunalul Vlașca, care, delegând pe judecătorul Dragu, acesta a efectuat executarea în Octombrie 1906 și, în contra acestei executări moștenitorii Grăjdănescu făcând contestațiune, Curtea de apel a admis-o și a anulat actul de executare, prin deciziunea în contra căreia Statul a făcut recursul ce urmează să fie judecat;

Considerând că, Curtea de apel a anulat executarea, pentru motivul că tribunalul a avut delegațiunea de executare cerută de art. 372 pr. civ., numai pentru deciziunea cu No. 127 din 1878, iar judecătorul, în 1906, în loc să se mărginească să execute această deciziune care, prin dispozitivul ei, zice Curtea, nu face decât să anuleze executarea din 1878, fără să cuprindă ceva cu privire la stabilirea hotarului dintre proprietăți, ar fi executat și deciziunea cu No. 39 din 1851, în care, în adevăr, se arată și se vorbește de semnele de hotar, deciziune însă despre care nu se menționează nimic în ordinul de executare dat de Curte;

Că, dar, lipsind un asemenea ordin pentru această

din urmă deciziune, Curtea a decis că contestațiunea făcută de Grăjdănescu este întemeiată și a anulat executarea, rămânând părțile în aceeaș situație în care se găseau mai înainte;

Considerând că, avocatul Statului a obiectat că este adevărat că, prin dispozitivul deciziunii No. 127 din 1878, se pronunță numai anularea executărei din 1878, prin motivele acestei deciziuni însă, s'a stabilit și hotarul între moșiile în litigiu, și nici nu se putea altfel, căci pentru a se ști dacă executarea a fost bine sau rău făcută, trebuia să se știe mai întâi care este linia de hotar;

Că, în privința acestui hotar, Grăjdănescu susține înaintea Curții, în 1878, că trebuie să fie o linie dreaptă dela Lacul cu Păr, la Lacul cu Grăsuni, căci Lacul cu Seci nu ar figura în deciziunea No. 39 din 1851, care se execută și, prin urmare, că acest punct nu se putea creia din nou, de aceea a cerut să se confirme executarea așa cum se făcuse cu inginerul Râmniceanu, iar Statul pretindea, din contră, că hotarul este o linie frântă, adică, că trebuie să treacă prin Lacul Seci, dela celelalte două puncte extreme necontestate;

Că, Curtea, prin deciziunea sa cu No. 127 din 1878, a admis concluziunile Statului și a anulat executarea, tocmai că prin motivele deciziunii sale a hotărât că trebuie să se țină seamă de punctul intermediar, Lacul Seci, și, prin urmare, că linia de hotar începe din Lacul cu Păr, punct necontestat, trece prin Lacul Seci și merge în Lacul cu Grăsuni, punct iarăș necontestat; totdeodată a constatat că, prin executarea așa cum se făcuse, printr'o linie dreaptă, Statul fusese deposedat pe nedrept de o porțiune de pământ din proprietatea sa;

Că, considerentele acestei deciziuni se leagă intim cu dispozitivul cu care fac corp și au ca și aceasta autoritatea lucrului judecat în privința chestiunilor rezolvate prin aceste considerente, chestiuni care nu ar mai putea să fie puse din nou în discuțiune; prin urmare, nu se poate zice că deciziunea cu No. 127 din 1878 s'a mărginit să pronunțe numai anularea executărei, fără să cuprindă nimic cu privire la stabilirea hotarului dintre proprietățile vecine;

Că, dar, deciziunea No. 127 din 1878 nu face decât să precizeze hotarul prevăzut în deciziunea cu No. 39 din 1851, stabilind că punctul intermediar dela Lacul Seci nu poate să fie înlăturat, cum cerea Grăjdănescu;

Că, odată ce deciziunea No. 39 din 1851 se cuprinde în deciziunea No. 127 din 1878, este evident că executarea acestei din urmă deciziuni este echivalentă cu executarea celei cu No. 39 din 1851 și, prin urmare, ordinul dat de Curte pentru executarea deciziunii No. 127 din 1878 implică neapărat și executarea celeilalte deciziuni, pe care nu face decât să o interprete;

Că, judecătorul Dragu, executând în 1906 deciziunea

No. 127 din 1878, prin restabilirea hotarului prin punctul Lacul Seci, hotar care fusese schimbat în 1878 prin executarea anulată de Curte și punând pe Stat în posesiunea porțiunii de pământ de care fusese deposedat pe nedrept prin acea executare, n'a făcut decât să se conforme acestei deciziuni și, pentru toate aceste motive, avocatul Statului a cerut să se confirme actul de executare încheiat de acest judecător;

Considerând că, Curtea de apel, prin deciziunea atacată cu recurs, se mărginește să anuleze acest act de executare, pentru motivul că în dispozitivul deciziunii cu No. 127 din 1878, pentru care Curtea a dat ordin de executare, nu se cuprinde nimic în privința hotarului fixat de judecătorul Dragu, căci Curtea nu a pronunțat decât anularea acestei executări;

Considerând că, autoritatea lucrului judecat nu aparține exclusiv dispozitivului, căci motivele au puterea unei hotărâri, oricâteori ele sunt strâns legate de dispozitiv, când, adică, sunt complimentul lui necesar.

Considerând că Curtea de apel, ținând seamă numai de dispozitivul deciziunii cu No. 127 din 1878 și neexaminând motivele acestei deciziuni, cum și mijloacele de apărare invocate de avocatul Statului, pentru a vedea dacă ele sunt ori nu în așa strânsă legătură încât să facă corp cu dispozitivul, a dat o deciziune nemotivată și a violat principiul că autoritatea lucrului judecat se întinde nu numai la cele cuprinse în dispozitiv, ci și la motivele care sunt necesare pentru susținerea acestui dispozitiv și, prin urmare, motivul de casare este întemeiat și rămâne fără interes a se mai discuta celalalt motiv invocat de avocatul Statului.

Pentru aceste motive, casează.

Observație. — Unde stă autoritatea lucrului judecat? In dispozitiv, sau și în considerentele hotărârii? Curtea de casație răspunde, prin decizia ce publicăm astăzi, că autoritatea lucrului judecat nu aparține exclusiv dispozitivului, căci și motivele au puterea unei hotărâri, de câteori ele sunt strâns legate de dispozitiv, adică atunci când sunt complimentul lui necesar.

Aceeaș soluție a fost admisă și de Curtea din Craiova, printr'o decizie aprobată de amicul nostru d-l C. G. Dissescu 1).

«Motivele unei hotărâri, zice, de asemenea, Curtea din București, au puterea lucrului judecat, când sunt determinante și se leagă în mod strâns cu dispozitivul ei» 2).

1) *Vezi Dreptul* din 1901, No. 72.

2) *Dreptul* din 1891, No. 17 și din 1894, No. 40. Cpr. Cas. s. I, Bult. s. I, anul 1887, p. 562 și *Dreptul* din 1891, No. 47. Mai vezi Trib. Iași, *Dreptul* din 1892, No. 82; C. Galați, *Dreptul* din 1896, No. 15; Judecăt. ocol. Moinesti, *Cr. judiciar* din 1909, No. 24, etc.: Cas. fr. *Pand. Périod.*, 1900, 1. 159; Sirey, 1900, 1. 264; *Pand. Périod.*, 1906, 1. 142, etc.

Este însă de principiu că nu toate enunțările cuprinse într'o hotărîre au puterea lucrului judecat³⁾, și că această hotărîre stă, în genere, numai în dispozitivul hotărîrei. În adevăr, dacă motivele cu care judecătorul este obligat să sprijinească soluția ce dă litigiului, pot, când sunt de acord cu dispozitivul, să-l lumineze întrucâtva, totuși acesta din urmă rămâne singur, în genere, legea contestației⁴⁾.

«C'est une notion vulgaire, zice un autor⁵⁾, que l'autorité de la chose jugée s'attache uniquement aux dispositifs des jugements et ne doit pas être recherchée dans les motifs. Donc, quelle que soit la netteté avec laquelle les motifs d'un jugement indiquent dans quel sens doit être conçue la solution à intervenir, cette solution ne pourra pas passer en force de chose jugée, si elle n'a pas fait l'objet d'une décision véritable, et si le dispositif est resté muet à cet égard».

Tot în acest sens se pronunță și doctrina italiană:

«La sentenza contiene doue parte, zice Francesco Ricci: quella in cui si decide la lite; l'altra nella quale si svolgono i motivi di fatto e di diritto sui quali il giudice ha fondato la sua decisione. Di regola, *il giudicato sta nel dispositivo della sentenza, non nelle ragioni che lo hanno motivato*»⁶⁾.

Așă dar, o chestiune nu poate fi considerată ca judecată prin faptul că a fost examinată numai în motivele sentinței, dacă n'a fost rezolvită, cel puțin în mod implicit prin dispozitivul ei⁷⁾.

Prin urmare, principiul trebuie astfel formulat: autoritatea lucrului judecat stă numai în dispozitivul hotărîrei, adică în partea care cuprinde decizia dată de judecător; aceeași autoritate nu se aplică motivelor hotărîrei. Cu toate acestea, motivele unei hotărîri pot servi la interpretarea dispozitivului și la precizarea întinderii lui.

Iată cum se exprimă, în această privință, Planiol:

«Ce qui a force de chose jugée, c'est uniquement le dispositif du jugement, c'est à dire la partie qui contient la décision rendue par le juge; la même solution ne s'applique pas

3) «*Non omnis vox iudicis iudicati continet auctoritatem*, L. 7, in medio, Cod, De sententiis et interlocutionibus omnium iudicum, 7, 45. De aceea, nici nu se poate face apel, sau recurs numai contra motivelor unei decizii. Cpr. C. București, Dreptul din 1903, No. 74, pg. 614 și Cr. judiciar din 1904, No. 31, pg. 259; Cas. rom. Bult. 1904, p. 1416 și Cr. judiciar din 1904, No. 82, p. 692, etc.

4) Vezi numeroasele autorități citate în tom. VII al Coment. noastre, p. 509, nota 3.

5) T. Hue, VIII, 310. Cpr. Planiol, II, 54 bis, in fine și alte autorități citate în tom. VII menționat, p. 510, nota 1. Cpr. Cas. fr. Dreptul din 1905, No. 82, p. 676.

6) Ricci, Delle prove, 350. Cpr. P. Tuozzi, L'autorità della cosa giudicata, 50 urm., etc.

7) Vezi autoritățile citate în tom. VII al Coment. noastre, p. 510, nota 4. Cpr. T. Hue, VIII, 310, p. 394, 395.

aux motifs. Cependant, on peut se servir de ces parties du jugement pour interpréter le dispositif et en préciser l'étendue»⁸⁾.

O decizie a Curței de casație din Franța, cu data din 5 Iulie 1905, formulează foarte bine principiul care cărmuește materia noastră.

Autoritatea lucrului judecat, zice această din urmă decizie, rezidă în dispozitivul deciziilor judecătorești, iar nu în motivele lor. Și dacă judecătorii pot consulta motivele deciziilor ce pronunță, aceasta trebuie să o facă numai atunci când se găsesc în prezența unui dispozitiv îndoelnic, al cărui sens și întindere au trebuință de a fi deslușite și precizate, așa că motivele sunt necesarmente legate de el⁹⁾.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TECUCI

Audiența dela 15 Decembrie 1914

Președinta d-lui C. N. Crivăț, președinte

Vasile V. Mocanu cu Radu Mocanu și alții

INCOMPETINȚA «RATIONE MATERIAE». — RIDICAREA EI PENTRU PRIMA OARĂ ÎNAINTEA TRIBUNALULUI. — DECĂDERI DE DREPTURI. — ART. 35 DIN LEGEA JUDECĂTORIILOR DE OCOALE. HOTĂRÎRI INTERLOCUTORII. — COMPETINȚĂ. — AUTORITATE DE LUCRU JUDECAT. — ART. 1201 C. CIV.

10 Incompetința *ratione materiae*, bazată pe dispozițiunile art. 35 din legea judecătorilor de ocoale, poate fi ridicată pentru prima oară înaintea tribunalului, căci, pedeoparte, asemenea incompetință fiind esențialmente de ordine publică, poate fi ridicată în orișice stare a procesului, înaintea oricărei instanțe și chiar pentru prima oară în Casație; iar pedealtă parte, a opri de a se ridica asemenea incompetință, ar fi a se creia o decădere, dar pentru a există decăderi de drepturi, trebuie în mod imperios ca ele să fie cuprinse în text, pe când, din art. 35 menționat, nu rezultă asemenea decăderi, nici direct, nici implicit.

20 Hotărîrea interlocutorie, pronunțată de judecătorul de ocol, prin care într'o acțiune de partaj, s'a admis acțiunea în principiu, fără competență, dar rămasă definitivă prin respingerea apelului, formează autoritate de lucru judecat și tri-

8) Planiol, II, 54 bis, 2°, in fine, p. 21 (ed. 5-a). Cpr. Colin et Capitant, Cours élément. de droit civil, II, p. 252, 253 (Paris, 1915).

9) Vezi Dreptul din 1905, No. 82, p. 676. Vezi și o altă decizie mai recentă, tot a Curței de casație din Franța, D. P. 1912, 1, 167; Sirey, 1912, 1, 167, etc.

bunului nu are a se amestecă în ceea ce s'a tranșat prin acea hotărîre, căci ar fi a violă autoritatea lucrului judecat.

Tribunalul,

Asupra excepțiunii de incompetență *ratione materie*, ridicată de apelantul Vasile V. Mocanu:

În ce privește obiecțiunea făcută de intimați, prin apărătorul lor, că incompetența *ratione materie*, bazată pe dispozițiunile art. 35 din legea judecătorilor de ocoale, nu poate fi ridicată decât înaintea primei instanțe și că partea nemulțumită cu hotărîrea judecătorului de ocol are dreptul a o ataca odată cu apelul asupra fondului.

În principiu, când este vorba de incompetența *ratione materie*, care fiind esențialmente de ordine publică, poate fi invocată în orice stare a procesului, înaintea oricărei instanțe, și chiar pentru prima oară în casație, și prin aceasta se deosebește de incompetența *ratione personae vel loci*, care nu poate fi propusă decât la începutul procesului, *in limine litis*.

Că, pe lângă aceasta, intimații caută, prin susținerea lor, a atrage pentru apelant o decădere dedusă din dispozițiunile art. 35 l. jud. de ocoale, de a nu mai putea ridica pentru prima oară înaintea tribunalului incompetența *ratione materie*, dar pentru a există decăderi de drepturi, trebuie în mod imperios ca ele să fie cuprinse în text, pe când, din art. 35 menționat, o asemenea decădere, ca aceea pe care intimații voesc a o susține, nu rezultă nici direct, nici implicit;

Că, dar, în urma acestor arătate, apelantul V. Mocanu este în drept să ridice astăzi pentru prima oară înaintea tribunalului excepțiunea de incompetență *ratione materie*, urmând a fi examinată dacă ea întrunește condițiunile legii pentru a putea fi admisă;

Având în vedere că, în specie, este vorba de o acțiune de esire din indiviziune și care, conform art. 34 l. jud. de ocoale, când printre obiectele de împărțit sunt și imobile, judecata are loc în primă instanță până la valoarea de 3.000 lei inclusiv;

Având în vedere că, obiectul procesului din acțiunea de față, deși determinat de intimații Radu Mocanu, Florea A. Mihalcea și Ion V. Mocanu, prin cererea introductivă de instanță, la suma de 2.500 lei, totuși expertul Filip I. Paraschiv, prin raportul său de expertiză din 5 Decembrie 1914, îl evaluează la suma de 3.760 lei; că, în asemenea condițiuni și în conformitatea dispozițiunilor art. 35 din legea judecătorilor de ocoale, constatându-se prin expertiză valoarea obiectului procesului de partaj de față, expertiză demnă de toată încrederea, și pe care nici intimații nu o contestă, urmează că, întucât obiectul procesului este mai mare de 3.000 lei, deci ese din competența judecătorului de ocol, conform art. 34 din legea sa organică;

Și, întucât art. 35 din legea judecătorilor de ocoale,

prin ultimul său alineat, arată că, dacă afacerea va eși din cadrul competenței judecătorului de ocol, tribunalul va reține afacerea și o va judecă în primă sau ultimă instanță, după importanța afacerii, obligând pe reclamant să completeze timbrul legal. În specie, afacerea urmează a se judecă de tribunal în primă instanță și, fiind vorba de un pământ dat după legea rurală, intimații nu sunt obligați la completarea timbrului, acțiunea fiind scutită de timbru, conform art. 43 al. 31 din legea timbrului;

Că, odată ce afacerea a fost reținută spre a fi judecată de tribunal, ca una ce este de competența sa *ratione materie*, urmează a fi evocat fondul și întucât în această acțiune s'a mai pronunțat de d-l judecător rural Ivesti o hotărîre interlocutorie, prin jurnalul din 22 Mai 1912, de admiterea acțiunii în principiu, și întucât această hotărîre a fost apelată de către Vasile V. Mocanu, apelul ce formează dosarul No. 2937 din 1913, apel care a fost respins ca tardiv prin sentința tribunalului No. 305 din 1914, urmează a se cerceta dacă o asemenea hotărîre, dată cu incompetența *ratione materie*, formează autoritate de lucru judecat și aceasta este important pentru tribunal, pentru a se putea ști de unde va începe judecarea în acțiunea de față;

Că, în adevăr, pentru cinstea ce se cuvine autorității lucrului judecat, doctrina a hotărît că există lucru judecat, chiar și atunci când hotărîrea a fost pronunțată în contra legii, sau fără competență, fie această incompetență din cauza persoanei, fie din cauza materiei (D. Alexandresco, VII, pag. 496, text și nota 4).

În specie, sentința tribunalului No. 305 din 1914, prin care s'a respins ca tardiv apelul lui Vasile V. Mocanu, contra hotărîrei interlocutorie a judecătoriei, prin care s'a admis acțiunea de partaj în principiu, formând lucru judecat, urmează că tribunalul nu are a se amestecă în ceea ce s'a hotărît prin acea hotărîre, căci ar fi a violă autoritatea lucrului judecat, câștigată prin sentința tribunalului No. 305 din 1914; deci, tribunalul are a se ocupa de ceea ce s'a judecat posterior, adică de formarea loturilor și omologarea lor, și ca atare, de aci se va pune în discuția părților.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător V. G. Ionescu, admite incidentul ridicat de Vasile V. Mocanu și reține afacerea în primă instanță.

Semnați; C. N. Crivetz, V. G. Ionescu.

JUDECĂTORIA OCOLUL VI BUCUREȘTI

Audiența dela 7 Decembrie 1913

M. și I. Weissmann cu Ministerul de finanțe

LEGEA FONDULUI COMUNAL.—TUICĂ DIN DROJDII DE VIN.—ALCOOL TAXAT.—ART. 3 L. F. COM.

Legea fondului comunal, impunând la taxă specială numai acele preparate cari derivă din

alcool netaxat, rezultă că țuica din drojdia de vin taxat, nu poate fi impusă, în lipsă de orice text de lege, la taxa acestui fond.

Judecata,

Asupra acțiunii de față:

Având în vedere susținerile părților;

Având în vedere că, reclamantii își motivează acțiunea pe faptul că țuica fabricată din drojdie de vin taxat, nu poate fi supusă la o nouă taxă a fondului comunal, de oarece nici un text din această lege n'o impune la o asemenea taxă;

Că, pârâțul se opune la admiterea ei pe două motive: întâiul, că orice derivat alcoolic este supus la taxă pentru fondul comunal și nici un text de lege nu scutește țuica din drojdie de vin taxat, de o asemenea taxă a fondului comunal; al doilea, plata a fost făcută de bună voie, recunoscându-se prin aceasta legalitatea ei; or, conform art. 10 litera *t*, taxele legal percepute, nu mai pot fi restituite;

Având în vedere că, prin răspunsul dat în scris la interogatoriul ce i s'a comunicat, Ministerul de finanțe recunoaște că taxele fondului comunal se plătesc la conținutul vasului, indiferent dacă vinul e turbure, e pe drojdie sau e limpede, cum de altfel este și logic, căci vinul se ridică dela producător în cele mai multe cazuri înainte de complectă așezare, și cum la ridicare, conform art. 9 legea fondului comunal se achită taxele fondului comunal, o asemenea taxă e calculată la întregul conținut al vasului;

Că, prin urmare, cumpărătorul cu ridicata, în momentul cumpărării unei cantități de vin, plătește taxa fondului comunal și pentru drojdia care se găsește în vas când cumpără vinul, sau care se va depozita în urmă în fundul vasului, prin complectă limpezire;

Că, tot din acest răspuns, cum și din faptul că nu s'a contestat în instanță, rezultă că reclamantii au achitat taxele fondului comunal pentru toate vinurile aduse în depozitul lor din București;

Că, deci, felul cum se calculează taxa fondului comunal, cum și faptul că reclamantii și-au achitat taxele fondului comunal pentru toate vinurile aflate în depozitul lor, fiind puncte dovedite cu chiar mărturisirea pârâtului, chestiunea revine la a se examina dacă țuica fabricată din drojdie de vin taxat, este impusă și ea la taxa fondului comunal;

Considerând că nici un impozit nu poate fi înființat decât în baza unui text de lege care să-l consacre; iar dispozițiile acestui text nu pot fi întinse prin analogie la alte cazuri, de oarece legile fiscale sunt de strictă interpretare;

Că dar, urmează a se vedea dacă legea fondului comunal impune și țuica din drojdie de vin taxat, numai

în care caz Ministerul de finanțe a putut să perceapă în mod legal taxa fondului comunal asupra ei;

Considerând că din examinarea tabelii dela art. 3 alin. *a*, No. 2 rezultă că alcoolul în general este supus la taxa fondului comunal; că de asemenea la No. 3 se vede impuse oricari alte preparate alcoolice în care intră alcool «netaxat»; ori în cazul de față, în preparatul alcoolic al reclamantilor de azi, intră alcool taxat, căci vinul din a căruia drojdie s'a scos țuica, a fost taxat atunci când a fost cumpărat; că de asemenea licorurile nu sunt supuse la taxa fondului comunal, decât atunci când sunt scoase din alcool netaxat (vezi No. 7 din tabelă); acelaș lucru se vede la No. 11 în ceea ce privește șampania, care nu este impusă decât atunci când în ea intră alcool netaxat, la fel cu oțetul de vin netaxat (No. 12 tabelă);

Că, apoi, la No. 14 este trecută țuica și rachiurile «din fructe», numai care sunt impuse la taxa fondului comunal; nicăeri în această înșiruire nefiind trecută țuica din drojdie de vin taxat, ceea ce de altfel constituie o consecință a legiuitorului, căci la No. 3 declară că numai acele preparate alcoolice sunt supuse la taxa fondului comunal, care derivă din alcool netaxat;

Considerând că, astfel fiind, întrucât țuica din drojdie de vin taxat, nu este prevăzută în vreunul din numerele acestei tabeli, nu poate fi impusă — în lipsă de orice text de lege — la taxa fondului comunal;

Că, de altfel, această impunere nu poate fi dedusă nici prin interpretarea textelor din această lege — dacă interpretarea ar fi admisibilă — căci prin interpretarea lor se vede și mai mult că intenția legiuitorului a fost ca asupra unui preparat alcoolic să nu se perceapă decât odată taxa fondului comunal;

Că, argumentarea Ministerului de finanțe, că nici un text de lege nu scutește acest derivat alcoolic, este nejuridică și urmează să nu fie ținută în seamă, singura apărare legală pe care ar fi putut s'o facă ar fi fost să fi indicat textul de lege pe baza căruia a perceput un impozit, iar nu să se mărginească la o simplă negațiune;

Că, de asemenea, cea de a doua opunere a sa e nejuridică, căci plata acestui impozit reclamantii n'au făcut-o de bună voie ci sub amenințarea că vor fi supuși la amendă și imediată executare;

Considerând că, astfel fiind, Ministerul percepând această taxă fără să fi fost îndreptățit la aceasta de către un text din legea fondului comunal, a făcut o percepere ilegală, așa că acțiunea care tinde la restituirea ei se vede fundată și urmează să fie admisă ea atare;

Văzând și cererea de cheltueli de judecată, apreciind, o admite pentru 20 lei.

Pentru aceste motive, admite acțiunea.

Jude-ajutor, I. G. Olaru.